

אצילת סמכות הממשלה לפי סעיף 40(א) לחוק-יסוד: הממשלה לוועדת השרים לענייני

ביטחון לאומי

הצעה להחלטה

מחליטים :

1. בהתאם לסעיף 40(א1) לחוק-יסוד: הממשלה ולסעיף 6(ב) לחוק הממשלה, התשס"א-2001, לאצול את סמכות הממשלה לפי סעיף 40(א) לחוק-היסוד לוועדת השרים לענייני ביטחון לאומי.

2. לתקן את החלטת ממשלה מספר 41 מיום 31.5.2015 בעניין "ועדת שרים לענייני ביטחון לאומי ("הקבינט המדיני - ביטחוני")", כפי שתוקנה מעת לעת, כדלקמן :

תחת הכותרת "סמכויות הוועדה", יבוא בסיפת הסעיף :

"בהתאם להוראות סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה וסעיף 6 לחוק הממשלה, התשס"א-2001 (להלן – הוראות החוק) ובהתאם להחלטת ממשלה מספר __ מיום __ בעניין "אצילת סמכות הממשלה לפי סעיף 40(א) לחוק יסוד הממשלה, לוועדת השרים לענייני ביטחון לאומי", לקבל החלטה על פתיחה במלחמה או על נקיטת פעולה צבאית משמעותית שעלולה להוביל, ברמת הסתברות קרובה לוודאי, למלחמה (להלן : "ההחלטה")."

א. ועדת השרים תפעיל את סמכותה לקבל החלטה כאמור רק אם מצא ראש הממשלה כי הפעלת הסמכות בידי הוועדה, במקום הממשלה, נדרשת, בנסיבות העניין, בשל טעמים של ביטחון המדינה או יחסי החוץ שלה, לרבות טעמי סודיות הכרוכים בהם ;

ב. מצא ראש הממשלה כי הפעלת הסמכות בידי הוועדה נדרשת, כאמור בס"ק (א) לעיל, יהיה המניין החוקי לקבלת ההחלטה כפי שנקבע בהוראות החוק."

3. לפרסם הודעה על האמור בסעיף 1 להחלטה זו ברשומות.

דברי הסבר

רקע כללי

ביום 6 ביוני 2016 מינה ראש הממשלה את הוועדה לעניין "עבודת הקבינט המדיני-ביטחוני", שחבריה הם אלוף (במיל') יעקב עמידרור (יו"ר), ד"ר יוסף צ'חנובר ואלוף (במיל') יוחנן לוקר (להלן – הוועדה). במסגרת כתב המינוי התבקשו חברי הוועדה לגבש המלצות בנושאים הבאים: הכשרת חברי קבינט חדשים; מידע לשרי הקבינט; הכנת השרים לישיבות הקבינט; ודרכי פעילות הקבינט. הוועדה הגישה את המלצותיה לראש הממשלה בחודש דצמבר 2016 (להלן – דוח הוועדה).

דוח הוועדה התייחס לנושאים הבאים: סמכויות הקבינט ותפקידיו; הכשרת שרי הקבינט; הצגת המידע על-ידי הדרג המדיני; מספר המשתתפים בדיוני הקבינט; קבינט בלחימה; הדלפות מדיוני הקבינט; ומיצוב המטה לביטחון לאומי. במסגרת דוח הוועדה הוצג הרקע לכל אחד מהנושאים הללו וההמלצות של הוועדה בייחס לאותו נושא.

ביום 28.5.2017 התקבלה החלטה ב/212 של ועדת שרים לענייני ביטחון לאומי (הקבינט המדיני-ביטחוני) בעניין "אישור המלצות הוועדה לעניין עבודת הקבינט המדיני-ביטחוני (דו"ח ועדת עמידרור)" (להלן – החלטת הקבינט).

סעיף 3 להחלטת הקבינט הטיל על ראש הממשלה ועל שרת המשפטים לקדם הצעת חוק לתיקון סעיף 40 לחוק יסוד: הממשלה אשר יקבע כי הממשלה רשאית להסמיך את הקבינט לאשר פתיחה במלחמה, לרבות פעולות צבאיות משמעותיות, אשר יכולות להוביל במידה קרובה לוודאי לכדי מלחמה, ללא צורך באישור הממשלה, וזאת במקום שבו ראש הממשלה או הקבינט ימצאו כי טעמי סודיות או טעמי ביטחון אחרים מחייבים שהאישור יינתן על-ידי הקבינט. עוד נקבע בסעיף 3, כי נוסף על הסמכת הקבינט כאמור, ייבחן הצורך לכלול בתיקון החקיקה הרכב מינימאלי של חברי קבינט לקבלת ההחלטה ומנגנוני עדכון ובקרה מתאימים.

בהמשך לאמור בסעיף 3 להחלטת הקבינט, התקבלו ביום 30 באפריל 2018 "חוק יסוד: הממשלה (תיקון מס' 6)" ו-"חוק הממשלה (תיקון מס' 12), התשע"ח-2018" (להלן – תיקוני החקיקה). בגדר תיקוני החקיקה נקבע, בין היתר, כי הממשלה רשאית לאצול לקבינט את סמכותה להחליט על פתיחה במלחמה או על נקיטת פעולה צבאית משמעותית העלולה להוביל, ברמת הסתברות קרובה לוודאי, למלחמה.

בתיקוני החקיקה נקבע כי אף לאחר שהממשלה תחליט לאצול את סמכותה לקבינט, כאמור, יפעיל הקבינט את סמכותו רק אם מצא ראש הממשלה כי הפעלת הסמכות בידי הקבינט, במקום הממשלה, נדרשת, בנסיבות העניין, בשל טעמים של ביטחון המדינה או יחסי החוץ שלה, לרבות טעמי סודיות הכרוכים בהם.

עתה, בגדר הצעת החלטה זו, מוצע כי הממשלה תאצול את סמכותה לקבינט, כאמור בתיקוני החקיקה, וכי ישולבו בהחלטת ממשלה מספר 41 מיום 31.5.2015 בעניין "ועדת שרים לענייני

ביטחון לאומי ("הקבינט המדיני - ביטחוני") (להלן – החלטת ממשלה מספר 41) – באמצעותה כוננה הממשלה הנוכחית את הקבינט, התיקונים הנדרשים לשם כך.

בנוסף, ולמרות שהדבר לא עולה מפורשות מלשון סעיף 10(ב)(12) לחוק הממשלה, התשס"א-2001, מוצע לפרסם הודעה על האמור בסעיף 1 להחלטה זו ברשומות.

לבסוף יצוין שבכוונת הממשלה לקדם תיקון לתיקוני החקיקה שבמסגרתו תושמט ההתייחסות למניין החוקי, כאמור בתיקוני החקיקה. ברי הדבר כי תיקון זה, ככל שיתקבל, יחייב את תיקון החלטת ממשלה מספר 41, בהתאם.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

הצעת ההחלטה הוצגה בפני שרי הקבינט.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מספר 41 מיום 31.5.2015 בעניין "ועדת שרים לענייני ביטחון לאומי ("הקבינט המדיני - ביטחוני")".

החלטת ממשלה מספר 1477 מיום 1.6.2016 בעניין "שינוי הרכב ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (הקבינט המדיני – ביטחוני)".

החלטה ב/212 של ועדת שרים לענייני ביטחון לאומי (הקבינט המדיני-ביטחוני) מיום 28.5.2017 בעניין "אישור המלצות הוועדה לעניין עבודת הקבינט המדיני-ביטחוני (דו"ח ועדת עמידור)".

החלטת ממשלה מספר 2691 מיום 29.5.2017 בעניין "צירוף חברים לוועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (הקבינט המדיני – ביטחוני)".

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב.

סיווגים

סיווג ראשי: 06פורמאלי.

תחום פעולה עיקרי: 01חוץ וביטחון.

מוגש על ידי ראש הממשלה

י' בסיון התשע"ח
24 במאי 2018

היועצת המשפטית

ירושלים, י' בסיון התשע"ח

24 במאי, 2018

סימוכין: 8474248816

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה לוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

אצילת סמכות הממשלה לפי סעיף 40(א) לחוק-יסוד: הממשלה לוועדת השרים לענייני ביטחון לאומי.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

א. ביום 6.6.2016 מינה ראש הממשלה את הוועדה לעניין "עבודת הקבינט המדיני-ביטחוני", שתבריה הם אלוף (במיל') יעקב עמידרור (יו"ר), ד"ר יוסף צ'חנובר ואלוף (במיל') יוחנן לוקר (להלן – הוועדה). במסגרת כתב המינוי התבקשו חברי הוועדה לגבש המלצות בנושאים הבאים: הכשרת חברי ועדת שרים לענייני ביטחון לאומי (להלן – הקבינט) חדשים; מידע לשרי הקבינט; הכנת השרים לשיבות הקבינט; ודרכי פעילות הקבינט.

ב. הוועדה הגישה את המלצותיה לראש הממשלה בחודש דצמבר 2016 (להלן – דוח הוועדה). דוח הוועדה מתייחס לנושאים הבאים: סמכויות הקבינט ותפקידיו; הכשרת שרי הקבינט; הצגת המידע על-ידי הדרג המדיני; מספר המשתתפים בדיוני הקבינט; קבינט בלחימה; הדלפות מדיוני הקבינט; ומיצוב המטה לביטחון לאומי.

ג. ביום 28.5.2017 התקבלה החלטת קבינט מספר ב/212 בעניין "אישור המלצות הוועדה לעניין עבודת הקבינט המדיני-ביטחוני (דו"ח ועדת עמידרור)" (להלן – החלטת הקבינט).

ד. סעיף 3 להחלטת הקבינט קובע, כדלקמן:

"לצורך יישום תכליתה של המלצה מס' 17 לדוח הוועדה:

היועצת המשפטית

להטיל על ראש הממשלה ועל שרת המשפטים לקדם בתוך 45 ימים הצעת חוק לתיקון סעיף 40 לחוק יסוד: הממשלה אשר יקבע כי הממשלה רשאית להסמיק את הקבינט לאשר פתיחה במלחמה, לרבות פעולות צבאיות משמעותיות, אשר יכולות להוביל במידה קרובה לוודאי לכדי מלחמה, ללא צורך באישור הממשלה, וזאת במקום שבו ראש הממשלה או הקבינט ימצאו כי טעמי סודיות או טעמי ביטחון אחרים מחייבים שהאישור יינתן על-ידי הקבינט.

נוסף על הסמכת הקבינט כאמור, ייבחן הצורך לכלול בתיקון החקיקה חרכב מינימאלי של חברי קבינט לקבלת ההחלטה כאמור בסעיף קטן (א) ומנגנוני עדכון ובקרה מתאימים.

ה. בהמשך לאמור בסעיף 3 להחלטת הקבינט, התקבלו ביום 30 באפריל 2018 "חוק יסוד: הממשלה (תיקון מס' 6)" ו-"חוק הממשלה (תיקון מס' 12), התשע"ח-2018" (להלן – תיקוני החקיקה). בגדר תיקוני החקיקה נקבע, בין היתר, כי הממשלה רשאית לאצול לקבינט את סמכותה להחליט על פתיחה במלחמה או על נקיטת פעולה צבאית משמעותית העלולה להוביל, ברמת הסתברות קרובה לוודאי, למלחמה.

ו. בתיקוני החקיקה נקבע כי אף לאחר שהממשלה תחליט לאצול את סמכותה לקבינט, כאמור, יפעיל הקבינט את סמכותו רק אם מצא ראש הממשלה כי הפעלת הסמכות בידי הקבינט, במקום הממשלה, נדרשת, בנסיבות העניין, בשל טעמים של ביטחון המדינה או יחסי החוץ שלה, לרבות טעמי סודיות הכרוכים בהם.

ז. עתה, בגדר הצעת החלטה זו, מוצע כי הממשלה תאצול את סמכותה לקבינט, כאמור בתיקוני החקיקה, וכי ישולבו בהחלטת ממשלה מספר 41 מיום 31.5.2015 בעניין "ועדת שרים לענייני ביטחון לאומי ("הקבינט המדיני - ביטחוני")" – באמצעותה כוננה הממשלה הנוכחית את הקבינט, התיקונים הנדרשים לשם כך.

ח. בנוסף, ולמרות שהדבר לא עולה מפורשות מלשון סעיף 10(ב)(12) לחוק הממשלה, התשס"א-2001, מוצע לפרסם הודעה על האמור בסעיף 1 להצעת ההחלטה ברשומות.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

הצעת ההחלטה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

היועצת המשפטית

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הצעת ההחלטה הופצה לגורמים הרלוונטיים במשרד המשפטים אשר אישרו כי הנוסח מקובל עליהם, וכן ליועצים המשפטיים של משרד הביטחון והמל"ל.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

שלומית ברנע פרנץ, עו"ד
היועצת המשפטית